

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2016 M. BALANDŽIO 13 D. NUTARIMO
NR. 364 „DĖL UŽ ANTRINĖS TEISINĖS PAGALBOS TEIKIMĄ, KOORDINAVIMĄ IR
MEDIACIJĄ MOKAMO UŽMOKESČIO DYDŽIŲ IR MOKĖJIMO TAISYKLIŲ
PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO (toliau - Projektas)
(TAP-19-2067; TAIS NR. 19-13011(2))**

2019-12-05 Nr.
Vilnius

Projekto rengėja: Teisingumo ministerija

Projekto tikslas: Pakeisti užmokesčio bazinį dydį (toliau - UBD), pagal kurį apskaičiuojamas advokatams už antrinės teisinės pagalbos teikimą ir mediatoriams už mediaciją mokamas užmokestis, bei išspręsti praktikoje kilusias problemas dėl apmokėjimo advokatams už antrinės teisinės pagalbos teikimą.

Dabartinė situacija:

1. Galiojančiame Vyriausybės 2016 m. balandžio 13 d. nutarime Nr. 364 (toliau – nutarimas) numatytas 13 Eur užmokesčio bazinis dydis, pagal kurį apskaičiuojamas advokatams už antrinės teisinės pagalbos teikimą ir mediatoriams už mediaciją mokamas užmokestis. Lietuvoje pagal suderintą vartotojų kainų indeksą apskaičiuota *2018 m. vidutinė metinė infliacija sudarė 2,5 proc., todėl yra poreikis didinti užmokesčio bazinį dydį.*

2. faktinio antrinės teisinės pagalbos teikimo laiko sąvoka dabar apima:

- kelionei į antrinės teisinės pagalbos teikimo ar procesinių veiksmų atlikimo vietą bei susipažinimui su byla skirtą laiką, todėl bylos stadijai (procesiniam veiksmui) skirtas laikas išnaudojamas vien šiems veiksmais, o ne procesinių dokumentų rengimui ar asmens atstovavimui;
- numatytas atstovavimas teismo posėdžiuose, tačiau nenumatyti procesiniai veiksmai ikiteisminiame tyrime, nors teisinė pagalba teikiama ir šiame procese.

3. numatyta, kad faktinis advokato antrinės teisinės pagalbos teikimo laikas, skirtas bylos stadijai (procesiniam veiksmui), negali 0,5 karto viršyti taisyklėse bylos stadijai (procesiniam veiksmui) skirto laiko, išskyrus bylas dėl tyčinių sunkių ir tyčinių labai sunkių nusikaltimų. Ši nuostata taikoma ir laikui, skirtam dalyvauti teismo posėdžiuose ar ikiteisminio tyrimo veiksmuose, t.y., veiksmuose, kurių trukmė yra objektyviai pagrindžiama ir didžiąja dalimi nepriklauso nuo advokato.

Projekto esmė: Siūloma:

1) Padidinti bazinį dydį, pagal kurį apskaičiuojamas advokatams už antrinės teisinės pagalbos teikimą ir mediatoriams už mediaciją mokamas užmokestis, iki 16 Eur (didinamas 23,08%);

2) Kelionės laiką apmokėti pagal normatyvą, apskaičiuojamą Teisingumo ministro nustatyta tvarka;

3) Laiką susipažinti su bylos medžiaga apmokėti laikant, kad susipažinti su vienu bylos tomu reikia ne daugiau kaip 1 val., o jeigu advokatas antrinę teisinę pagalbą toje byloje teikė keliuose proceso stadijose, susipažinimui vēlesnėje proceso stadijoje – ne daugiau 0,5 val. Taip pat į faktinio antrinės teisinės pagalbos teikimo laiką siūloma įtraukti dalyvavimą ikiteisminio tyrimo veiksmuose;

4) Nustatyti, kad faktinis advokato antrinės teisinės pagalbos teikimo laikas, skirtas bylos stadijai (procesiniam veiksmui), negali 0,5 karto viršyti taisyklėse bylos stadijai (procesiniam

veiksmui) skirto laiko, išskyrus bylas dėl tyčinių sunkių ir tyčinių labai sunkių nusikaltimų bei laiką, skirtą dalyvauti ikiteisminio tyrimo veiksmuose ir teismo posėdžiuose. Jei toks faktinis laikas 0,5 karto viršys nustatytą normatyvą, advokatui skiriamas 1 UBD užmokestis už kiekvieną papildomą valandą skirtą dalyvauti ikiteisminio tyrimo veiksmuose ar teismo posėdžiuose. Dalyvavimo laikas turės būti patvirtinamas ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro, bet kurio bylą nagrinėjančio teisėjo parašu, duomenimis iš Integruotos baudžiamojo proceso informacinės sistemos (IBPS) ar Lietuvos teismų informacinės sistemos (LITEKO);

5) Baudžiamosiose bylose dėl tyčinių sunkių ir tyčinių labai sunkių nusikaltimų advokato faktinis antrinės teisinės pagalbos teikimo laikas, skirtas bylos stadijai (procesiniam veiksmui), negalės 2 kartus viršyti taisyklėse bylos stadijai (procesiniam veiksmui) skirto laiko, išskyrus laiką, skirtą dalyvauti ikiteisminio tyrimo veiksmuose ir teismo posėdžiuose. Kai advokato faktinis antrinės teisinės pagalbos teikimo laikas 2 kartus viršija taisyklėse šiai bylos stadijai (procesiniam veiksmui) skirtą laiką, advokatui skiriamas 1 UBD užmokestis už papildomai skirtą valandą dalyvauti ikiteisminio tyrimo veiksmuose ar teismo posėdžiuose. Dalyvavimo laikas turės būti patvirtinamas kaip ir aukščiau minėtu atveju;

6) Advokatams užmokestis bus išmokamas ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo dokumentų, reikalingų užmokesčiui išmokėti pateikimo VGTPT. VGTPT, nustačiusi dokumentuose trūkumų, turi teisę per 15 darbo dienų prašyti advokato pateikti papildomą informaciją.

Tikimasi, kad didesnis užmokestis pritrauktų daugiau antrinę teisinę pagalbą norinčių teikti advokatų, kas sudarytų galimybę efektyviau paskirstyti darbo krūvį ir užtikrinti greitesnę teisinės pagalbos suteikimą.

Dėl lėšų poreikio: Preliminariais VGTPT skaičiavimais **reikalinga apie 2,5 mln. eurų advokatų užmokesčio padidėjimui.**

Lėšų poreikio **mediatorių užmokesčiui** išmokėti tiksliai identifikuoti nėra galimybės, kadangi nėra aišku, kokios bus mediacijos apimtys (nuostatos dėl privalomosios mediacijos įsigalios 2020 m. sausio 1 d.), bet prognozuotinas **realus poreikis yra iki 100 tūkst. Eur** (maksimalus prognozuojamas – apie 370 tūkst. Eur.)

Derinimas: Projektas buvo pateiktas derinti Finansų ministerijai, Generalinei prokuratūrai, Nacionalinei teismų administracijai, Lietuvos advokatūrai, Teisėjų tarybai, VGTPT ir Vidaus reikalų ministerijai. Generalinė prokuratūra, Vidaus reikalų ministerija, Teisėjų taryba pastabų neturėjo. Pastabos, į kurias atsižvelgta iš dalies ar neatsižvelgta, įvertintos derinimo pažymoje.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Lietuvos advokatūra bei Mediatorių rūmai buvo pateikę siūlymus didinti UBD iki 18,90 ir 20 eurų atitinkamai, bei teikė kitus pasiūlymus, kurie, šių asociacijų vertinimu, padėtų užtikrinti teisingą atlyginimą už teisinę pagalbą bei mediaciją, tačiau į šiuos siūlymus nebuvo atsižvelgta dėl ribotų biudžeto galimybių.

Taip pat atkreiptinas dėmesys į Finansų ministerijos pastabas, kuriose atkreipiamas dėmesys, kad 2020 m. biudžete nėra suplanuotos papildomos lėšų sumos padidintam advokatų užmokesčiui.

Atitikimas Vyriausybės programai: Projektas neprieštarauja Septynioliktosios Vyriausybės programai.

Dalykinio vertinimo išvada: Siūlome rengėjams įvertinti Teisės grupės pastabas projektui.

Projektą siūlome svarstyti Vyriausybės posėdžio B dalyje prieš tai apsvarsčius Tarpinstituciniame pasitarime.

Patarėjas

Audrius Kasinskas

